

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням педагогічної ради
комунального закладу “Вінницький ліцей № 13”
протокол №_____ від _____ року.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Українська література. 9 клас

до модельної навчальної програми «Українська література. 7-9 класи»
для закладів загальної середньої освіти
(автори Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 №883)

Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Українська література: підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти / О. Калинич, С. Дячок // За редакцією проф. Ю. Ковбасенка. Тернопіль : Астон, 2026. 304 с. : іл.»

ВСТУП

Українська література як навчальний предмет має особливе значення в системі шкільної освіти. Її специфіка визначається сутністю художньої літератури як виду мистецтва, образним відтворенням людського буття в усій складності та різноманітності його форм. Аналітико-синтетична робота у процесі вивчення художніх творів допомагає учням глибоко осягнути їх ідейно-художній зміст, виявити конкретно-історичне та загальнолюдське значення створеного письменником/письменницею, чітко засвоїти визначені теоретико-літературні поняття для цілісного сприймання твору, сприяє формуванню високих морально-етичних цінностей, розвитку естетичного смаку і пізнавальних інтересів школярів/школярок. Синтез мистецтва слова з літературознавством передбачає засвоєння школярами/школярками теоретико-літературних понять, чітко визначених у процесі читання, аналізу та інтерпретації художніх творів для їх цілісного сприймання.

Зміст і структуру програми розроблено з дотриманням дидактичних принципів наступності та перспективності в шкільному навчанні, відповідно до вікових особливостей, пізнавальних можливостей підлітків, а також із поступовим ускладненням навчального матеріалу, що сприятиме послідовному набуттю глибоких предметних знань і розвитку читацької та ключових компетентностей учнів/учениць 7–9 класів.

У контексті сучасних освітніх пріоритетів *мета навчання української літератури в 7–9 класах* – розвиток компетентних учнів-читачів та учениць-читачок, здатних до творчої самореалізації в сучасному цифровому суспільстві, виховання національно свідомих громадян України, формування патріотизму, гуманістичного світогляду, національних і загальнолюдських цінностей на прикладі високохудожніх надбань класичної та сучасної української літератури.

Відповідно до мети визначено *завдання навчання української літератури в 7–9 класах* – ознайомлення учнів/учениць із високохудожніми творами класичної та сучасної української літератури різних родів, жанрів, мистецьких напрямів і течій; розвиток художнього сприймання навколишнього світу; формування вмінь аналізувати та інтерпретувати художні твори з урахуванням їх жанрової специфіки, історичного, соціокультурного, мистецького контексту та світоглядної позиції письменника/письменниці; оволодіння теоретико-літературними поняттями для цілісного осмислення художніх творів; поглиблення вмінь самостійної дослідницької діяльності; розвиток творчих здібностей, усного й писемного мовлення; удосконалення навичок виразного читання; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду та естетичних смаків; підвищення рівня загальної культури учнів/учениць.

Змістове наповнення навчальної програми корелює із вимогами Державного стандарту базової середньої освіти щодо формування читацької як предметної, ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів та учениць 7–9 класів.

Структура програми включає результативні, змістові та процесуальні складники.

Рубрика «*Очікувані результати*» розроблена згідно з чотирма групами вимог до обов’язкових результатів навчання учнів 7–9 класів, що індексовані в Державному стандарті базової середньої освіти щодо мовно-літературної освітньої галузі. У програмі очікувані результати навчання конкретизовано з чітким зазначенням індексу в послідовності:

- усна взаємодія (слухання);
- сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання текстів (читання);
- висловлювання думок, ставлень (говоріння);
- власна мовна творчість (письмо).

Змістовий складник – рубрика «*Пропонований зміст навчального предмета*» – це різножанрові художні твори для текстуального вивчення і позакласного читання. Їх добір зроблено з урахуванням художньої вартісності, ідейно-тематичної значущості, вікових особливостей естетичного сприймання підлітків, їхніх читацьких інтересів і пізнавальних можливостей.

У 8–9 класах вивчення української літератури ґрунтується на *хронологічно-стильовому принципі* з урахуванням *жанрово-родової специфіки*. Окрім того, у 8 класі на основі ідейно-тематичного співвідношення запропоновано розгляд класичних художніх творів у проєкції з творами сучасної літератури. Такі тематичні паралелі вмотивовано врахуванням дидактико-методичного принципу щодо пізнавальних і читацьких інтересів сучасних восьмикласників, які матимуть змогу прослідкувати художнє осягнення конкретної історичної доби та характерів її відомих представників у сучасних творах.

У програмі визначено *теоретико-літературні поняття* (позначка **ТЛ**), формування та поглиблення яких відбувається у процесі читання, аналізу та інтерпретації художніх творів. Програма забезпечує етапну наступність і безперервність цього процесу, актуалізацію здобутих у початковій школі, 5-6 класах та на уроках зарубіжних літератур окремих теоретико-літературних понять. У 7–9 класах обсяг відомостей із теорії літератури розширено. Відтак паралельно із повторенням здобутих на адаптаційному циклі навчання знань про літературознавчі поняття учні/учениці вивчатимуть і нові терміни, що пов’язані з розвитком національного літературного процесу (романтизм, реалізм, модернізм тощо).

Рубрика «*Мистецький контекст*» (позначка **МК**) має рекомендаційний характер. Запропоновано твори живопису, музики, скульптури, кіно тощо, що мають ідейно-тематичну спорідненість із виучуваними текстами української літератури або ж є їх

інтерпретацією в інших видах мистецтва. Контекстний розгляд художніх творів сприятиме їх цілісному осмисленню учнями/ученицями.

До кожного тематичного розділу програми рекомендовано *види організації навчальної діяльності* різного рівня складності: репродуктивні, пізнавально-пошукові, дослідницькі та творчі. Цей процесуальний складник програми розроблено як рекомендаційний. Рубрика орієнтує на широке використання як традиційних, так і інноваційних методів, прийомів і форм опрацювання художніх творів і навчального матеріалу, урахування особливостей очного, змішаного та дистанційного навчання, методичного стилю вчителя/учительки, які мають широкі можливості для виявлення творчої ініціативи щодо ефективного досягнення очікуваних результатів навчання літератури.

Навчання української літератури в 7–9 класах спрямовано на вироблення в учнів/учениць усталеної потреби читання високохудожніх надбань класичної та сучасної української літератури, здатності до осмисленого сприйняття зображеного у творах, уміння висловлювати власну критичну думку про прочитане та застосовувати здобуті предметні знання й читацькі вміння для практичного розв’язання проблем.

У 8–9 класах вивчення української літератури ґрунтується на хронологічно-стильовому принципі з урахуванням жанрово-родової специфіки. Окрім того, у 8 класі на основі ідейно-тематичного співвідношення запропоновано розгляд класичних художніх творів у проєкції з творами сучасної літератури. Такі тематичні паралелі вмотивовано врахуванням дидактико-методичного принципу щодо пізнавальних і читацьких інтересів сучасних восьмикласників, які матимуть змогу прослідкувати художнє осягнення конкретної історичної доби та характерів її відомих представників у сучасних творах. Тому в програму 8 класу за хронологією введено тексти, що присвячені відповідній добі української історії та культури, як от: поезія Дмитра Креміня, Ліни Костенко, проза Івана Білика, Раїси Іванченко, Володимира Рутківського, Марії Морозенко, Олександра Гавроша та ін. Літературні паралелі між творами класичної й сучасної української літератури простежено й на жанрово-тематичному рівні, зокрема у вивченні Біблії та її мотивів у художній літературі, жанрів історичних пісень, балад, патріотичної та громадянської лірики. У змісті курсу української літератури для 8–9 класів передбачено ознайомлення зі знаковими творами кримськотатарської літератури як невід’ємної частини українського літературного процесу. Вивчення в єдності української і кримськотатарської літератури, а ширше – мистецьких контекстів обумовлено тим, що кримли, як і українці, є корінним етносом України. Нерозривно пов’язані історичні долі цих народів, а культури співіснували та взаємодоповнювалися упродовж століть.

Розподіл годин за розділами поданий **орієнтовно**. Кількість годин на вивчення тієї чи іншої теми вчитель/учителька розподіляє самостійно, залежно від рівня підготовленості учнівства.

1	2	3	4	5
Кількість годин*	Зміст навчального предмета	Очікувані результати навчання	Види навчальної діяльності	Примітки
І семестр				
1 год.	Тема 1. ВСТУП. <i>Оглядово.</i> Зміст і форма, художність у мистецтві. Аналіз та інтерпретація літературного твору. Читацька грамотність. ТЛ: зміст і форма твору, художність, аналіз твору. МК: образотворче мистецтво – О. Мурашко «Благовіщення», М. Бурачек «Овини» (імпресіонізм), О. Новаківський «Довбуш – володар гір» (символізм), І. Труш «Самотня сосна» (неоромантизм); скульптура – О. Архипенко «П'єро-карусель», «Сидяча геометрична фігура» (кубізм), пам'ятник І. Котляревському, пам'ятник М. Гоголю (скульптор – Л.	Свідомо слухає навчальну інформацію про сутність змісту і форми як категорій, художність у мистецтві, естетичну цінність літературного твору, про сутність аналізу художнього твору та значущість формування читацької грамотності; вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення; формулює уточнювальні запитання щодо почутого навчального матеріалу для його розуміння, зокрема тлумачення теоретико літературних понять; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані новою навчальною інформацією; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту;	Асоціативна-хмаринка щодо художнього твору як явища мистецтва/краси/естетики. Бесіда через проблемні запитання. Кола Вена (аналіз власного та соціального сприйняття красивого й потворного).	

1	2	3	4	5
	Позен, м. Полтава); скульптурні портрети Т. Шевченка, І. Франка (скульптор – Ф. Балавенський); музика – І. Стравінський «Весна священна» (балет).	виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб; обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб; обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї.		
6 год.	Тема 2. ІЗ ЛІТЕРАТУРИ РАННЬОГО МОДЕРНІЗМУ.	Свідомо слухає навчальну інформацію про модернізм як стиль доби і мистецький напрям, типологічні ознаки модернізму, основні його течії, самобутність	Дослідницька робота у форматі стрічки часу (timeline). Ментальна мапа щодо типологічних ознак модернізму та його основних течій.	

1	2	3	4	5
	<i>Оглядово. Українське відродження початку ХХ століття.</i> Модернізм як стиль доби і мистецький напрям. Типологічні ознаки модернізму, основні його течії. Особливості українського модернізму: поєднання суспільно-патріотичного і філософсько-естетичного пафосу (ідея краси) (огляд). ТЛ: модернізм як стиль доби і мистецький напрям, основні течії модернізму: неоромантизм, символізм, імпресіонізм, неокласицизм. МК: образотворче мистецтво – О. Мурашко «Благовіщення», А. Маневич «Весна на Куренівці», М. Беркос «Вулиця в Умані», П. Левченко «Стоги, осяяні сонцем», О. Новаківський «Музика квітів», М. Жук «Дівчина в кріслі», М. Башкірцева «Дощова парасолька», О. Богомазов «Пилярі»; архітектура –	українського модернізму; художні твори доби раннього модернізму, про життєпис і творчість письменників/письменниць, твори яких вивчаються текстуально; відповідає на запитання за змістом навчального матеріалу; обговорює актуальність, жанрово родову належність художніх текстів, ідейно-тематичні та естетичні особливості, зв'язок текстів із певною добою, творчістю митця; формулює уточнювальні запитання для розуміння навчальної теми; розпізнає і передає прихований зміст повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), виражений невербально; самостійно створює конспект, тези почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати; самостійно добирає різні способи і засоби візуалізації для передачі навчальної інформації; окреслює тематику і проблематику художніх творів для подальшої інтерпретації; виявляє важливі деталі почутого навчального матеріалу та	Схеми/графіки/таблички/створення нотаток/презентацій щодо особливостей українського модернізму. Ромашка Блума (запитання за змістом теми). Виразне читання творів. Переказ прочитаного. Аналітико-синтетична робота з текстом твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, мотиву, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру/метаплану. Цитатна характеристика. Сенкан. Парна або індивідуальна реалізація методу запитань Квінтіліана. Метод «Малюємо вірш». Створення інтерактивних тестів до вивчених творів. Інсценізація епізодів драми. Перегляд документально історичних, художніх фільмів, вистав. Віртуальна екскурсія. Написання есею. Створення власних віршів.	

1	2	3	4	5
	«Будинок з химерами» (архітектор В. Городецький, м. Київ), будинок Полтавського губернського земства (архітектор – В. Кричевський). Олександр Олесь. Розповідь про поетичний доробок автора, особливості його індивідуального стилю. «Чари ночі», «Коли б ми плакати могли...». Риси неоромантизму й символізму в поезіях. Особливості їх художньої мови та віршової форми. ТЛ: неоромантизм, символізм, жанри лірики, романс. МК: образотворче мистецтво – О. Мурашко «Портрет дівчини в червоному капелюсі», І. Труш «Сосни на скелі», І. Марчук «Чари ночі»; музика – романс «Чари ночі» (слова – Олександр Олесь, музика – В. Безкоровайний, виконання	художніх творів для ілюстрування власного його розуміння; аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості художніх текстів; інтегрує почуте із власним і суспільно-історичним досвідом; розрізняє основні факти і судження, розуміє підтекст у художніх текстах; оцінює зміст і форму художніх текстів; дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації; виокремлює в художніх творах важливі деталі; характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача важливих деталей, зокрема художніх; обґрунтовує власну позицію щодо особистісно та суспільно важливих питань, порушених у художніх текстах; доречно використовує цитати з текстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань;		

1	2	3	4	5
	– Д. Петриненко, Н. Матвієнко, Д. Гнатюк, гурт «Хорея Козацька»; слова – Олександр Олесь, музика – Г. Жуковський, виконання – О. Марцинківський), «Коли б ми плакати могли» (слова – Олександр Олесь, музика і виконання – М. Бурмака). Михайло Коцюбинський. Коротко про письменника. Крим у його творчості. «На камені». Жанрові особливості новели «На камені». Риси імпресіонізму в творі, роль пейзажів. Прийоми розкриття внутрішнього світу героїв. Народні звичаї і традиції кримли, морально-етична проблематика новели. ТЛ: імпресіонізм (поглиблення), новела (повторення та поглиблення), пейзаж та його різновиди (повторення та поглиблення), заголовки художнього твору, його різновиди, художня	коментує особливості вираження емоційного стану на основі аналізу художніх творів для розвитку власного емоційного інтелекту; застосовує різні види критичного читання художніх творів; використовує різні складники тексту (рубрикацію, заголовки тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією; співвідносить зміст художніх творів із історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора; сприймає тексти відповідно до особливостей національної культури та доби; визначає і коментує порушені в художніх текстах проблеми; інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; розпізнає в художніх текстах зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю; характеризує взаємозумовленість елементів змісту (зокрема теоретико літературні поняття),		

1	2	3	4	5
	деталь (повторення та поглиблення), синтез мистецтв. МК: образотворче мистецтво – М. Жук «Портрет М. Коцюбинського», А. Куїнджі «Берег моря. Крим», К. Богаєвський «Старий Крим», М. Глущенко «Сонце на морі», «На сонці», С. Васильківський «Захід сонця над озером»; музика – українська народна пісня «На камені стою» (виконання – Р. Кириченко), кримськотатарська народна музика (виконання – У. Бекіров). Леся Українка. Розповідь про драматургію письменниці. «Бояриня» як зразок неоромантичної драми. Національна ідея, події української історії в її основі. Роль діалогів у композиції драматичної поеми. Характеристика дійових осіб. Особливості	структури та мовного оформлення творів, зважаючи на культурно-історичний контекст, естетичний та ціннісний потенціал; робить висновки на основі аналізу та інтерпретації кількох прочитаних текстів; висловлює власні почуття і враження від прочитання художніх текстів, аналізуючи наявні в них виражальні засоби; визначає роль і місце художніх текстів у культурно-історичному контексті; використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт; зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб;		

1	2	3	4	5
	художньої мови та віршової форми. ТЛ: драматична поема, архаїзми та їх художні функції. МК: музика – В. Кирейко «Бояриня» (опера); театр – вистава «Бояриня» (режисер – Г. Шумейко, Національний драматичний театр ім. М. Заньковецької, м. Львів). <i>Оглядово. Розстріляне відродження 1920-1940-х років в Україні.</i> Подальший розвиток модернізму. ТЛ: Розстріляне відродження. МК: образотворче мистецтво – М. Бойчук «Урожай», «Українка», І. Падалка «Збирання помідорів», Д. Бурлюк «Карусель»; музика – проєкт «Тріумф слова» (пісні на слова поетів Розстріляного відродження, виконання – гурт «Гайдамаки»); кіно –	обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї; виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм; удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела.		

1	2	3	4	5
	д/ф «Червоний ренесанс» (режисери – В. Шкурін, О. Фролов, кіностудія «Контакт», 2004), х/ф «Ціна правди» (режисер – А. Голланд, Польща–Україна, 2019). Володимир Сосюра. Розповідь про письменника. «Так ніхто не кохав...», «Сад». Риси неоромантизму у віршах. Мотиви та пафос лірики. Особливості художньої мови та віршової форми поезій В. Сосюри. Позакласне читання. Спиридон Черкасенко «Казка старого млина». Леся Українка «Давня казка». Наталія Довгопол «Шпигунки з притулку «Артеміда». (на вибір)			
9 год.	Тема 3. ІЗ ЛІТЕРАТУРИ ПІЗНЬОГО МОДЕРНІЗМУ. <i>Оглядово.</i> Духовно-культурний феномен української	Свідомо слухає навчальну інформацію про літературу пізнього модернізму, духовно-культурний феномен української діаспори, соцреалізм як специфічний стиль художньої	Структурування вивченого з теми у вигляді таблиці-опори, схеми, ментальної мапи, скетч нотатки. Перегляд художнього фільму. Написання відгуку про перегляд фільму.	

1	2	3	4	5
	діаспори. Хвилі еміграції. Українське культурне життя на чужині. МК: образотворче мистецтво – О. Екстер «Фундуклеївська вулиця», М. Левицький «Бики при заході сонця», Я. Гніздовський «Кіт», М. Дмитренко «Гірська ідилія»; скульптура – Л. Молодожанин (Лео Мол) «Пам'ятник гуцулу з трембітою»; музика – пісня «Діаспора» (виконання британський фольк-рок гурт «The Ukrainians» («Українці»). Іван Багряний. Розповідь про життєвий і творчий шлях письменника. «Тигролови» (скорочено). Історія написання та видання твору, автобіографічні події в основі сюжету. Характеристика образів-персонажів. Проблематика роману, риси неоромантизму.	літератури, українське відродження початку 1960-х років, про письменників-шістдесятників, навчальний матеріал про життєпис і творчість письменників, художні твори яких вивчаються текстуально; відповідає на запитання за змістом навчального матеріалу; обговорює актуальність, жанрово родову належність художніх текстів, ідейно-тематичні та естетичні особливості, зв'язок текстів із певною добою, творчістю митця; [формулює уточнювальні запитання для розуміння навчальної теми; переказує художні твори докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах художніх текстів; самостійно створює конспект, тези почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати; самостійно добирає різні способи і засоби візуалізації для передачі навчальної інформації;	Парна або індивідуальна реалізація методу запитань Квінтіліана. Виразне читання творів. Мелодекламація поезії. Аналітико-синтетична робота з текстом твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, мотиву, особливостей композиції, сюжету, жанру, тропів, художніх засобів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру/мета плану. Сенкан або діаманта. Сітка Елвермана. Карти Пассаторе. Метод «Колесо життя». Філворд. Печворк. Створення власних тестових завдань до твору. Підготовка сторітелінгу від імені письменника. Створення ілюстрацій до творів/графічних символів/художніх трактувань. Структурування вивченого з ТЛ у вигляді таблиці-опори, схеми, ментальної мапи. Відгуки за прочитаними творами із використанням інтерактивних платформ Padlet, Mentimeter.	

1	2	3	4	5
	ТЛ: пригодницький роман (повторення та поглиблення), фабула, сюжет (повторення та поглиблення), авантюрний сюжет. МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до роману «Тигролови» (художник-ілюстратор – Є. Харук); кіно – х/ф «Тигролови» (режисер – Р. Синько). <i>Оглядово. Із літератури доби соцреалізму.</i> Соцреалізм як специфічний стиль, його згубний вплив на українську культуру. Література «тихого опору». ТЛ: соцреалізм. МК: образотворче мистецтво – Т. Яблонська «Хліб», К. Трохименко «Дніпрострой», О. Максименко «Господар землі», С. Григор'єв «Обговорення двійки»;	окреслює тематику і проблематику художніх творів для подальшої інтерпретації; виявляє важливі деталі почутого навчального матеріалу та художніх творів для ілюстрування власного його розуміння; аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості художніх текстів; обґрунтовує зв'язок художніх творів, із власним і суспільно історичним досвідом (підтримує діалог «читач — текст — автор») для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях; розрізняє основні факти і судження, розуміє підтекст у художніх текстах; оцінює зміст і форму художніх текстів; дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації; виокремлює в художніх творах важливі деталі;	Написання есею на тему «Тепло українського дому». Створення власних віршів.	

1	2	3	4	5
	музика – «Київський вальс» (слова – А. Малишко, музика – П. Майборода), «Цвітуть осінні тихі небеса» (слова – А. Малишко, музика – О. Білаш); кіно – х/ф «Зачарована Десна» (режисер Ю. Солнцева). <i>Оглядowo. Національне відродження початку 1960-х років.</i> Покоління шістдесятників. ТЛ: мистецькі генерації, шістдесятники. МК: образотворче мистецтво – А. Горська «Ескіз для мозаїки», «Карта України», «Птах щастя», «Козак Мамай», О. Заливаха «Розвинутий соціалізм», «Портрет Василя Стуса», «Пам'яті Алли Горської»; музика – пісні на вірші поетів-шістдесятників (виконання – гурт «Хорея козацька»).	характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача важливих деталей, зокрема художніх; обґрунтовує власну позицію щодо особистісно та суспільно важливих питань, порушених у художніх текстах; доречно використовує цитати з текстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; коментує особливості вираження емоційного стану на основі аналізу художніх творів для розвитку власного емоційного інтелекту; застосовує різні види критичного читання художніх творів; використовує різні складники тексту (рубрикацію, заголовки тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією; співвідносить зміст художніх творів із історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора; сприймає тексти відповідно до особливостей національної культури та доби;		

1	2	3	4	5
	Дмитро Павличко. Життєвий і творчий шлях. Патріотичні мотиви, антиімперські у творчості поета. Пісенна лірика. «Ти зрікся мови рідної...» – гнівне засудження національного відступництва. Образ рідної землі та доля людини у вірші «Два кольори». Володимир Підпалий. Коротко про поета. «Тиха елегія», «Бачиш, між трав зелених...». Художня своєрідність «тихої поезії». Збірка «Зелена гілка». Досконале художнє втілення любові до життя, матері, Батьківщини, рідної природи. ТЛ: пісенна лірика, засоби мелодійності мови, пафос, лексика художнього твору, віршові розміри (повторення та поглиблення), тропи, виражальні функції віршування.	визначає і коментує порушені в художніх текстах проблеми; інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; розпізнає в художніх текстах зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю; характеризує взаємозумовленість елементів змісту (зокрема теоретико літературні поняття), структури та мовного оформлення творів, зважаючи на культурно-історичний контекст, естетичний та ціннісний потенціал; робить висновки на основі аналізу та інтерпретації кількох прочитаних текстів; висловлює власні почуття і враження від прочитання художніх текстів, аналізуючи наявні в них виражальні засоби; визначає роль і місце художніх текстів у культурно-історичному пропонує варіанти інтерпретації образів, подій і ситуацій у художніх творах, зважаючи на		

1	2	3	4	5
	МК: образотворче мистецтво – О. Шупляк «Батьківщина»; музика – «Два кольори» (слова – Д. Павличко, музика – О. Білаш); «Пісня про рушник» (слова – А. Малишко, музика – П. Майборода); декоративно-прикладне мистецтво – українські вишиті рушники. Віктор Близнець. Коротко про письменника. «Звук павутилки» (уривки). Неповторний світ природи і місце людини в ньому. Реальні й фантастичні персонажі у творі, їх символічне значення. Морально-етична проблематика. ТЛ: підтекст, фантазія у мистецтві (повторення та поглиблення), звуконаслідування. МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до	потенційну множинність прочитання в різних контекстах; використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт; зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб; обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї; виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних,		

1	2	3	4	5
	повісті «Звук павутинки» (художник-ілюстратор – Є. Матвеев), О. Збруцька «Світ дитинства», «Журавлі дитинства». Позакласне читання. Андрій Малишко «Пісня про рушник». Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти – людина...» Ольга Мак «Бог вогню». Віра Вовк «Легенда про колоски». Зірка Мензатюк «Як я руйнувала імперію». Олена Захарченко «Хутір». Петро Яценко «Союз радянських речей». <i>(на вибір)</i>	пунктуаційних і стилістичних норм; удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела.		
II семестр				
3 год.	Тема 4. ІЗ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ. <i>Оглядово. Крим в українській літературі</i> (С. Руданський, Леся Українка, М. Коцюбинський, А. Кримський).	Свідомо слухає навчальну інформацію про відображення кримської тематики в українській художній літературі, мотиви й образи кримськотатарської літератури, життєпис і творчість кримськотатарського письменника, Е. Умерова, його художній твір; навчального матеріалу;	Перегляд документальних та художніх фільмів про кримських татар. Переказ прочитаного від імені головного героя. Аналітико-синтетична робота з текстом (бесіда за змістом твору визначення теми, ідеї, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів,	

1	2	3	4	5
	МК: образотворче мистецтво – І. Айвазовський «Кримський пейзаж», А. Куїнджі «Узбережжя моря», Ф. Захаров «Сонячний день у Гурзуфі», В. Гурін «Свіжий вітер», Т. Джус «Тиха бухта»; музика – А. Рефатов «Чора Батир» (опера), І. Бахшиш «П'ять варіацій на кримськотатарські народні мелодії», Е. Ізмайлов «Східна легенда». Суспільно-культурне життя кримськотатарського народу. Ісмаїл Гаспринський як лідер духовного відродження кирилли на межі ХІХ–ХХ ст. Проблематика й художня майстерність оповідання-притчі «Арслан-киз». ТЛ: оповідання-притча Ервін Умеров. Коротко про письменника. «Чорні ешелони». Зображення боротьби кирилли за свободу. Трагедія депортації через призму долі родини	формулює уточнювальні запитання для розуміння навчальної теми; переказує художні тексти в різний спосіб відповідно до мети і ситуації спілкування; фіксує навчальний матеріал для оптимізації запам'ятовування, розуміння та подальшого використання почутого; самостійно добирає різні способи і засоби візуалізації для передачі навчальної інформації; окреслює тематику і проблематику художнього твору для подальшої інтерпретації; виявляє важливі деталі почутого навчального матеріалу та художнього твору для ілюстрування власного його розуміння; інтегрує почуте із власним та розрізняє основні факти і судження, розуміє підтекст у художньому творі; виокремлює в художньому творі важливі деталі; обґрунтовує власну позицію щодо особистісно та суспільно важливих питань, порушених у художньому творі;	мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру/метаплану. Ментальна мапа відповідно до проблемних запитань творів. Створення власних тестових завдань до твору. Створення ілюстрацій до поетичних творів/графічних символів/художніх трактувань. Дослідницько-проектна робота. Створення медіаконтенту (відгуку за прочитаним твором). Віртуальна екскурсія. Створення власних віршів.	

1	2	3	4	5
	кримців. Засоби психологізму у творенні характерів героїв оповідання. МК: кіно – х/ф «Чужа молитва», «Хайтарма» (режисер – А. Сеїтаблаєв), «Додому» (режисер – Н. Алієв). Позакласне читання. Антологія «Крим, який ми любимо».	доречно використовує цитати з тексту для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; застосовує різні види критичного читання художнього твору; використовує різні складники тексту (рубрикацію, заголовки тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією; сприймає тексти відповідно до особливостей національної культури та доби; визначає і коментує порушені в художньому творі проблеми; інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; характеризує взаємозумовленість елементів змісту (зокрема теоретико літературні поняття), структури та мовного оформлення твору, зважаючи на культурно-історичний контекст, естетичний та ціннісний потенціал; висловлює власні почуття і враження від прочитання		

1	2	3	4	5
		художнього твору, аналізуючи наявні в них виражальні засоби; визначає роль і місце художнього твору у культурно-історичному контексті; використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт; зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб; обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї; виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; складає та оформлює власні тексти різних типів, стилів і		

1	2	3	4	5
		жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм; удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела.		
4 год.	Тема 5. ПАНОРАМА СУЧАСНОЇ ПОЕЗІЇ. <i>Оглядово. Україна в ХХІ столітті.</i> Державне відродження. Розвиток культури. Своєрідність сучасної української поезії. Постмодернізм і метамодернізм як провідні мистецькі напрями. ТЛ: постмодернізм, метамодернізм. МК: образотворче мистецтво – А. Савадов «Футбол», В. Франчук «Не стало людей, тільки душі...», А. Криволап «Кінь. Вечір», І. Марчук «Долі», О. Петрова «Перлинні пані», З. Базилевич «Біля будинку»;	Свідомо слухає навчальну інформацію про розвиток української культури та літератури в ХХІ ст., про життєпис і творчість сучасних поетів, їхні твори, зокрема поезію про загарбницьку російську війну проти України; відповідає на запитання за змістом навчального матеріалу; обговорює актуальність, жанрово родову належність художніх текстів, ідейно-тематичні та естетичні особливості, зв'язок текстів із певною добою, творчістю митця; формулює уточнювальні запитання для розуміння навчальної теми; розпізнає і передає прихований зміст повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), виражений невербально;	Структурування вивченого з теми у вигляді таблиці-опори, схеми, ментальної мапи, скетч-нотаток. Групова взаємодія із оформленням результатів роботи в застосунку Padlet. Виразне читання поетичних творів. Мелодекламація віршів. Аналітико-синтетична робота з текстом (визначення мотиву, художніх символів, художніх засобів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи. Парна або індивідуальна реалізація методу запитань Квінтіліана. Мінідиспут. Метод «Алфавіт». Метод «Гронування». Карти Пассаторе. Сітка Елвермана.	

1	2	3	4	5
	скульптура – О. Пінчук «Риба», «Подорож зі слонами». Олександр Ірванець. Коротко про письменника. Поезії з циклу «Уроки класики». Іронічність у зображенні реалій життя. Образ ліричного героя, його світосприймання. Риси постмодерністського стилю у творах. ТЛ: аллюзія (повторення і поглиблення). МК: образотворче мистецтво – А. Савадов, Г. Сенченко «Печаль Клеопатри», О. Ройтбурд «Сковорода», О. Голосій «Муза». <i>Оглядово. Поезія з війни.</i> Російське вторгнення, розпочате 2014 році та героїчний опір українського народ загарбникам. Злет мистецької творчості в умовах війни.	самостійно створює конспект, тези почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати; самостійно добирає різні способи і засоби візуалізації для передачі навчальної інформації; окреслює тематику і проблематику художніх творів для подальшої інтерпретації; виявляє важливі деталі почутого навчального матеріалу та художніх творів для ілюстрування власного його розуміння; аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості художніх текстів; інтегрує почуте із власним і суспільно-історичним досвідом; розрізняє основні факти і судження, розуміє підтекст у художніх текстах; оцінює зміст і форму художніх текстів; дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації; виокремлює в художніх творах важливі деталі; характеризує роль, виражальні	Структурування вивченого з ТЛ у вигляді таблиці-опори, схеми, ментальної мапи. Створення ілюстрацій до творів/графічних символів/художніх трактувань. Створення власної добірки улюблених поезій з «Поезії Вільних» Написання собі листа у повоєнне майбутнє. Написання есею на тему: «Дім там, де ти». Написання власних поезій.	

1	2	3	4	5
	Враження про воєнне лихо у «Поезії Вільних». Мрії про перемогу над ворогом і повернення до мирного життя. Образи рідної домівки, родини у віршах про війну. Сергій Жадан. Коротко про поета. «Чекають вечора люди...», «З чого все почалося...». Мотиви дороги й втрати дому, боротьби й кохання, історичної пам'яті у віршах. ТЛ: «Поезія Вільних». МК: образотворче мистецтво – І. Потапенко «Хроніки з підвалу», О. Шупляк «Велика битва України з Мордором», «ЗСУ», Ю. Журавель (цикл «Сториця»); музика – «Україна переможе» (слова і музика – О. Пономарьов), «Жовто-бакитне серце» (слова, музика, виконання – А. Пивоваров), «Піднімем	можливості та вплив на слухача важливих деталей, зокрема художніх; обґрунтовує власну позицію щодо особистісно та суспільно важливих питань, порушених у художніх текстах; доречно використовує цитати з текстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; коментує особливості вираження емоційного стану на основі аналізу художніх творів для розвитку власного емоційного інтелекту; застосовує різні види критичного читання художніх творів; використовує різні складники твору (рубрикацію, заголовки тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією; співвідносить зміст художніх творів із історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора; сприймає тексти відповідно до особливостей національної культури та доби; виокремлює очевидну та приховану інформацію, розрізняє		

1	2	3	4	5
	разом неньку-Україну» (слова – О. Печора, музика – А. Супрун). Позакласне читання. Юрій Андрухович «Листи в Україну». Мар'яна Кіяновська «Бабин Яр. Голосами». Мар'яна Савка «Оптика Бога». Сучасна мілітарна поезія. (на вибір)	об'єктивні факти і суб'єктивні судження в художніх текстах; визначає і коментує порушені в художніх текстах проблеми; інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; розпізнає в художніх текстах зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю; характеризує взаємозумовленість елементів змісту (зокрема теоретико літературні поняття), структури та мовного оформлення творів, зважаючи на культурно-історичний контекст, естетичний та ціннісний потенціал; робить висновки на основі аналізу та інтерпретації кількох прочитаних текстів; висловлює власні почуття і враження від прочитання художніх текстів, аналізуючи наявні в них виражальні засоби; визначає роль і місце художніх текстів у культурно-історичному контексті; використовує для виконання		

1	2	3	4	5
		завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт; зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб; обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї; виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм;		

1	2	3	4	5
		удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела.		
8 год.	Тема 6. СУЧАСНА МОЛОДІЖНА ПРОЗА. <i>Оглядово. Своєрідність сучасної української молодіжної прози: теми та жанри.</i> МК: образотворче мистецтво – О. Ройтбург «Прощай, Караваджо!», О. Мась «DRIVE 9»; скульптура – Н. Білик «Дощ»; музика – сучасна молодіжна музика. Оксана Думанська. Коротко про письменницю. «Школярка з передмістя» (скорочено). Тема школи в щоденнику головної героїні. Родинні цінності й проблеми сучасності в повісті. Взаємини різних поколінь та формування характеру дівчини. ТЛ: шкільна повість.	Свідомо слухає навчальну інформацію про своєрідність сучасної української молодіжної прози, життєпис і творчість сучасних письменників, їхні твори; відповідає на запитання за змістом навчального матеріалу; обговорює актуальність, жанрово родову належність художніх текстів, ідейно-тематичні та естетичні особливості, зв'язок текстів із певною добою, творчістю митця; формулює уточнювальні запитання для розуміння навчальної теми; розпізнає і передає прихований зміст повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), виражений невербально; самостійно створює конспект, тези почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати; самостійно добирає різні способи і засоби візуалізації для передачі навчальної інформації;	Групова взаємодія із оформленням результатів роботи у застосунку Padlet. Оформлення схем/табличок/скетч нотаток щодо тем і жанрів, особливостей сучасної української молодіжної прози. Переказ ключових епізодів художніх творів. Створення асоціативної хмаринки за тематикою творів. Актуалізація проблем у творах через моделювання життєвих ситуацій. Метаплан за прочитаними творами. Аналітико-синтетична робота з текстом (бесіда за змістом твору визначення теми, ідеї, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст), зокрема й у форматі ментальної мапи/кластеру/метаплану. Цитатна характеристика героїв. Кола Вена. Метод «Алфавіт». Сенкан/діаманта.	

1	2	3	4	5
	МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до повісті «Школярка з передмістя» (художниця ілюстраторка – О. Микула). Дара Корній. Коротко про письменницю. «Гонимарник» (скорочено). Фентезійна повість. Українська мітологія та магія в основі творчого задуму й композиції твору. Романтична історія про кохання. Боротьба головної героїні за щастя у протистоянні добра і зла. ТЛ: міське фентезі. МК: музика – «Аліна» (слова – К. Москалець, музика – В. Морозов), «Я придумаю світ, щоб прокинутись в ньому» (слова – О. Стасик, музика – В. Якимець), «Сядеш у поїзд» (слова – М. Чапінська, музика – С. Краєвський), «Хто так тихо прийшов,	окреслює тематику і проблематику художніх творів для подальшої інтерпретації; виявляє важливі деталі почутого навчального матеріалу та художніх творів для ілюстрування власного його розуміння; аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості художніх текстів; інтегрує почуте із власним і суспільно-історичним досвідом; розрізняє основні факти і судження, розуміє підтекст у художніх текстах; оцінює зміст і форму художніх текстів; дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації; виокремлює в художніх творах важливі деталі; характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача важливих деталей, зокрема художніх; обґрунтовує власну позицію щодо особистісно та суспільно важливих питань, порушених у	Підготовка кроссенсу. Метод «РАФТ». Мінідиспут. Літературний (цитатний) диктант. Створення інтерактивних тестів за змістом твору. Дослідницько-проектна робота. Створення мапи мандрівки. Створення постерів/акаунтів у соціальних мережах/резюме про письменників/письменниць. Написання уривку художнього твору в стилі щоденника. Написання власного тревелогу. Написання есею на тему: «Точки перетину різних поколінь: як зрозуміти одне одного». Написання есею на тему: «Мотив подорожі в українській літературі», «Подорож як спосіб пізнання» Написання есею на тему: «Українці – нація нескорених».	

1	2	3	4	5
	невідомий» (слова – В. Чумак, музика – М. Бурмака). Олександр Михед. Коротко про письменника. «Котик, Півник, Шафка» (скорочено). Показ у повісті жаху війни та героїзму нашого народу в боротьбі з російськими загарбниками. Реальне і казкове у творі. Прийоми індивідуалізації, розкриття характерів головних героїв. Ідея збереження «сімейного всесвіту», традицій, пам'яті роду, надії на переможне і щасливе майбутнє України. ТЛ: художня фантазія (повторення і поглиблення). МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до повісті «Котик, Півник, Шафка» (художниця ілюстраторка – Є. Полосіна). Макс Кідрук «Мексиканські хроніки»(скорочено).	художніх текстах; доречно використовує цитати з текстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; коментує особливості вираження емоційного стану на основі аналізу художніх творів для розвитку власного емоційного інтелекту; застосовує різні види критичного читання художніх творів; використовує різні складники тексту (рубрикацію, заголовки тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією; співвідносить зміст художніх творів із історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора; сприймає тексти відповідно до особливостей національної культури та доби; виокремлює очевидну та приховану інформацію, розрізняє об'єктивні факти і суб'єктивні судження в художніх текстах; визначає і коментує порушені в художніх текстах проблеми; інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну,		

1	2	3	4	5
	Коротко про письменника. Змалювання мандрівки до екзотичної країни як втілення мрії оповідача. Жанрові особливості твору. Образ автора та риси метамодернізму в романі. Позакласне читання. Степан Процюк «Варвари». Андрій Бачинський «140 децибелів тиші». Оля Русіна «Абрикоси зацвітають уночі». <i>(на вибір)</i>	числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; розпізнає в художніх текстах зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю; характеризує взаємозумовленість елементів змісту (зокрема теоретико літературні поняття), структури та мовного оформлення творів, зважаючи на культурно-історичний контекст, естетичний та ціннісний потенціал; робить висновки на основі аналізу та інтерпретації кількох прочитаних текстів; висловлює власні почуття і враження від прочитання художніх текстів, аналізуючи наявні в них виражальні засоби; визначає роль і місце художніх текстів у культурно-історичному контексті; використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; представляє текстову інформацію з одного або кількох		

1	2	3	4	5
		джерел, комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту; створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт; зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб; обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї; виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм; удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела.		
2 год.	ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ.	Свідомо слухає твори літератури рідного краю; інформацію про життя та творчість їх авторів/авторок;		

1	2	3	4	5
	Ознайомлення із творами письменників земляків доступними для сприйняття й спорідненими тематично із вивченими протягом року. МК: інтерпретація творів літератури рідного краю в інших видах мистецтва. Аліса Крушеніцька «Тінь, що мріяла стати Особистістю». Наталія Смирнова «Крим Керіма». Інна Данильченко, Світлана Листюк «Скарби дідуся Славка». «Тисяча пісень «Баби Єльки»». (на вибір)	обговорює актуальність, жанрово родову належність художніх текстів, їх ідейно-тематичні, естетичні особливості з певною добою, творчістю митця; фіксує почуту навчальну інформацію для оптимізації запам'ятовування, розуміння та подальшого використання; визначає тему, ідею, проблеми, порушені у художніх творах; інтегрує почуте із власним і суспільно-історичним досвідом; виявляє і передбачає емоційні реакції в різних ситуаціях спілкування; застосовує різні види критичного читання художніх творів літератури рідного краю; інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації прочитаних художніх творів літератури рідного краю; характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їх вчинки та висловлювання; коментує власні враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття творів; самостійно добирає художні твори письменників/письменниць рідного краю різних стилів і жанрів відповідно до мети читання; обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання, наводячи приклади, аргументи, презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду; передає художні тексти словесно та графічно, узагальнюючи, інтерпретуючи; створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети; бере участь в онлайн-взаємодії, виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях. Види навчальної діяльності Аналітико-синтетична робота з текстом художнього твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї (проза), мотиву (поезія), особливостей		

1	2	3	4	5
		композиції, сюжету (проза), жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Створення буктрейлера/відео рекомендації про прочитану книжку. Проектна робота. Створення сайту/сторінок у соціальних мережах/wiki матеріалів про письменників/письменниць рідного краю (за допомогою учителя/учительки). Відвідування літературно-меморіальних музеїв. Зустрічі/онлайн конференції з сучасними письменниками/письменницями. Написання листів-відгуків про прочитані художні твори. Конференція-обговорення прочитаного.		
2 год.	НАЙЦІКАВІШЕ З ЛІТЕРАТУРНИХ НОВИНОК. Художні твори сучасної української літератури (за вибором учителя/учительки та учнів/учениць). МК: твори сучасного мистецтва. Україна в підлітковому фентезі. Подружитися з диваками та стати супергероєм. Книжка як опора: що читати підліткам.	Свідомо слухає пізнавальну інформацію про нові твори сучасної української літератури та їх авторів/авторок; бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії відповідно до мети та ситуації спілкування; фіксує почуте повідомлення про літературні новинки для запам'ятовування, розуміння та подальшого використання; окреслює тематику і проблематику почутої інформації про нові твори української літератури для подальшої інтерпретації; інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; робить висновки на основі аналізу та інтерпретації кількох прочитаних текстів новинок української літератури; з'ясовує важливість і прогнозує доцільність подальшого використання інформації, здобутої з кількох художніх текстів із урахуванням прочитаного; самостійно добирає тексти українських авторів/авторок різних стилів і жанрів відповідно до мети читання; обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання і звички, наводячи приклади, аргументи, презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду;		

1	2	3	4	5
	Цікавинки про видатних українців. Україна в книжках українців з-за кордону. <i>(на вибір)</i>	бере участь в онлайн-взаємодії, виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях; удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. Види навчальної діяльності Створення візуального постеру/презентації/інтерактивної платформи про прочитаний твір сучасної української літератури. Конференція-обговорення прочитаного.		
1 год.	УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО. Узагальнення та систематизація вивченого за I семестр. Узагальнення та систематизація вивченого за II семестр.	Відповідає на запитання щодо вивченого навчального матеріалу та змісту художніх творів, акцентуючи увагу на важливих деталях; обговорює актуальність, жанрово родову належність художніх творів, зв'язок тексту з певною добою, творчістю митців; самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння вивченого, структуруючи інформацію; формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації прочитаних художніх текстів; керує власною читацькою діяльністю, орієнтується у відповідних джерелах інформації; передає зміст вивченого, узагальнюючи, доповнюючи словесно інформацію; створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети; бере участь в онлайн-взаємодії, виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях; удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. Види навчальної діяльності Літературні конкурси, вікторини, захист творчих проєктів. Створення інтерактивних тестувань. Літературна рефлексія. Формування топ-листа творів фаворитів за I та II семестр. Література для читання влітку.		

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ МОН України
від 04.05.2026 №722

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів з української літератури
(розроблено на основі чинної системи та загальних критеріїв оцінювання МОН України з урахуванням специфіки предмета)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву вмінь
Початковий	1	Розпізнає окремі факти, назви творів, персонажів або літературні поняття після підказки; фрагментарно сприймає зміст прочитаного.	Виконує окремі найпростіші дії з художнім текстом за безпосереднього супроводу: знаходить зазначений фрагмент, називає героя, відтворює окрему подію.	Діє лише за покрокової допомоги; потребує підказки для початку й продовження роботи з текстом.	Дає короткі відповіді на конкретні запитання; передає окреме враження від твору за допоміжних запитань.	Уміння виявляються поодинокі, переважно після підказки або за зразком.
	2	Відтворює окремі елементи змісту твору, упізнає очевидні образи, події, художні засоби; частково розуміє їх значення.	За зразком виконує прості читацькі завдання: установлює очевидну послідовність подій, добирає запропоновану характеристику персонажа, знаходить названий художній засіб.	Виконує короткі дії за детальною інструкцією; може продовжити розпочате після нагадування про спосіб роботи.	Висловлює просте судження про прочитане, частково пояснює його з опорою на запитання чи запропоновані варіанти.	Уміння виявляються епізодично у добре знайомих видах завдань.
	3	Передає основний зміст фрагмента або нескладного твору; розрізняє окремі елементи сюжету,	Виконує простий аналіз за готовим алгоритмом: визначає тему з опорою, характеризує окремий	Працює за чітким алгоритмом зі значною підтримкою; за вказівкою	Формулює кілька пов'язаних думок про твір; наводить запропонований або	Уміння виявляються час від часу в типових і попередньо відпрацьованих ситуаціях.

		образи, жанрові чи художні ознаки.	вчинок героя, знаходить у тексті підтвердження заданої думки.	виправляє окремі неточності.	очевидний текстовий приклад.	
С Е Р Е Д Н І Й	4	Розуміє основний зміст твору, визначає його тему, ключові події, персонажів; пояснює окремі літературні поняття на знайомих прикладах.	За відомим алгоритмом переказує, характеризує образ, визначає окремі елементи композиції та художні засоби, встановлює прості зв'язки між подіями.	Самостійно виконує частину знайомого завдання, але потребує допомоги у виборі способу аналізу й формулюванні висновку.	Зрозуміло висловлює власне враження; коротко пояснює позицію, спираючись на зміст твору.	Уміння виявляються нерегулярно, але відтворюються у знайомих типових завданнях.
	5	Пояснює зміст і основну думку прочитаного, установлює очевидні зв'язки між подіями, вчинками персонажів і наслідками; застосовує вивчені поняття.	Виконує типовий аналіз художнього тексту: характеризує персонажів, порівнює окремі образи, визначає роль відомих художніх засобів за заданими орієнтирами.	Переважно працює за знайомим планом; самостійно виконує основні етапи, звертається по допомогу в складніших моментах.	Висловлює власне судження та наводить доречний приклад із тексту; бере участь в обговоренні, реагує на репліки інших.	Уміння виявляються періодично у більшості знайомих навчальних ситуацій.
	6	Усвідомлено застосовує знання про зміст, жанр, композицію, образи та художні засоби; робить нескладні	Самостійно виконує типові читальські й аналітичні завдання, зіставляє окремі елементи твору, створює прості письмові або творчі	Планує виконання типового завдання за відомим алгоритмом; перевіряє результат за критеріями й виправляє вказані або помічені неточності.	Послідовно пояснює думку, підтверджує її текстом; підтримує обговорення та враховує очевидні відмінності в читальських позиціях.	Уміння виявляються регулярно в типових ситуаціях, але ще нестійкі в змінених умовах.

		узагальнення за результатами аналізу.	інтерпретації за заданими вимогами.			
Д О С Т А Т Н І Й	7	Аналізує зміст і форму твору, встановлює зв'язки між образом, проблематикою, композицією та художніми засобами; формулює обґрунтовані висновки.	Виконує аналітико-синтетичну роботу з текстом, порівнює персонажів і твори за визначеними ознаками, інтерпретує окремі образи й проблеми.	Переважно самостійно обирає відомий спосіб виконання; користується текстом та іншими запропонованими джерелами, здійснює самоперевірку.	Аргументує читацьке судження доречними прикладами й цитатними опорами; конструктивно бере участь у дискусії.	Уміння виявляються регулярно в типових і частині змінених ситуацій.
	8	Аналізує й інтерпретує художній текст з урахуванням жанрової специфіки; пояснює функції художніх засобів, установлює смислові та контекстні зв'язки.	Самостійно порівнює твори, образи, мотиви; структурує результати аналізу, виконує пізнавально-пошукові та творчі завдання, добираючи текстові докази.	Самостійно планує більшість етапів роботи, обирає доцільні прийоми аналізу, знаходить і коригує власні недоліки.	Чітко й логічно представляє інтерпретацію; зіставляє власну позицію з іншими та аргументовано реагує на альтернативні судження.	Уміння виявляються стабільно у різних знайомих видах читацької діяльності.
	9	Системно аналізує твір, установлює причинно-смислові, образні, жанрові та контекстні зв'язки; узагальнює й обґрунтовує власну інтерпретацію.	Самостійно виконує комплексні аналітичні, порівняльні, пошукові й творчі завдання; доцільно залучає історичний, культурний або мистецький контекст.	Самостійно визначає послідовність роботи, добирає джерела й способи представлення результатів; оцінює якість власної роботи та вносить корективи.	Переконливо аргументує позицію текстовими й контекстними доказами; узагальнює різні погляди під час дискусії та формулює виважені висновки.	Уміння виявляються стійко й стабільно, зокрема у частково нових навчальних ситуаціях.

В И С О К И Й	10	Інтегрує знання про текст, автора, літературний і мистецький контекст; критично оцінює інтерпретації, виявляє підтексти та обґрунтовує складні смислові зв'язки.	Виконує нестандартні аналітичні, дослідницькі й творчі завдання; зіставляє різні тексти та їх мистецькі інтерпретації, створює власний обґрунтований читацький продукт.	Самостійно планує діяльність і добирає ефективні стратегії; перевіряє аргументацію, уточнює висновки та вдосконалює результат без прямої підказки.	Веде змістовну дискусію, переконливо обстоює позицію, коректно аналізує інші інтерпретації та інтегрує слушні аргументи у власне бачення.	Уміння виявляються стабільно й системно, зокрема в нестандартних завданнях.
	11	Глибоко інтерпретує художні явища, синтезує літературознавчі, культурні й міжмистецькі зв'язки; критично оцінює різні прочитання та формує аргументовані узагальнення.	Самостійно здійснює літературне дослідження або складний творчий проєкт, формулює проблему, добирає й аналізує матеріал, створює оригінальну інтерпретацію.	Самостійно визначає мету, план, джерела, критерії успіху; гнучко змінює стратегію на основі самооцінювання й отриманих результатів.	Створює цілісне, доказове усне, письмове чи медійне висловлення; зіставляє кілька позицій, аргументовано погоджується або заперечує.	Уміння виявляються системно та переносяться на нові тексти, контексти й способи діяльності.
	12	Самостійно створює цілісні й оригінальні інтерпретації; критично переосмислює художні явища, інтегрує знання та переносить способи літературного аналізу в нові проблемні ситуації.	Розв'язує нові літературні проблеми, проводить самостійне дослідження, висуває й перевіряє інтерпретаційні гіпотези, створює оригінальні аналітичні, творчі або медійні продукти.	Повністю самостійно організовує складну діяльність: визначає проблему, обирає й обґрунтовує стратегії, критично оцінює результат та цілеспрямовано його вдосконалює.	Вільно й переконливо презентує складні висновки, веде аргументований діалог різних інтерпретацій, синтезує позиції та створює нові обґрунтовані смисли.	Уміння виявляються системно, гнучко й усвідомлено та впевнено переносяться в нові навчальні, читацькі й життєві ситуації.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

№	Назва документа	Покликання
1	Закон України «Про освіту»	Про освіту від 05.09.2017 № 2145-VIII
2	Закон України «Про повну загальну середню освіту»	Про повну загальну середню ос... від 16.01.2020 № 463-IX
3	Державний стандарт базової середньої освіти	Про деякі питання державних стан... від 30.09.2020 № 898
4	Концепція НУШ	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf
5	Типова освітня програма для 5 – 9 класів ЗЗСО	Типова освітня програма, наказ 1120.PDF.pdf - Google Диск
6	Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи	https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku
7	Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти	Рекомендації щодо оцінювання..pdf - Google Диск
8	Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів	https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0922-26#Text
9	Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2026/2027 навчальному році	https://mon.gov.ua/npa/pro-instruktyvno-metodychni-rekomentatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh-predmetiv-intehrovanykh-kursiv-u-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-u-20262027-navchalnomu-rotsi